

PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM DU LỊCH ĐÊM TẠI QUẢNG NINH

Phạm Hồng Long^{1*}, Nguyễn Công Toại²

¹Khoa Du lịch học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội

²Trung tâm Bảo tồn Thiên nhiên và Phát triển

* Email: phamhonglong@gmail.com

Ngày nhận bài: 19/09/2024

Ngày nhận bài sửa sau phản biện: 12/10/2024

Ngày chấp nhận đăng: 21/10/2024

TÓM TẮT

Bài viết tập trung vào nghiên cứu phát triển sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh, với mục tiêu quan trọng để thúc đẩy kinh tế đêm và gia tăng sức hấp dẫn du lịch. Nghiên cứu đã đánh giá cơ sở lý luận về sản phẩm du lịch, hiện trạng khai thác du lịch đêm tại Quảng Ninh, trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp phát triển bền vững. Các dòng sản phẩm du lịch đêm bao gồm hoạt động biểu diễn văn hóa, tour đêm, mua sắm, giải trí, thể thao, chăm sóc sức khỏe, tham quan và ẩm thực. Đồng thời, bài viết nhấn mạnh vai trò của việc khảo sát thị trường, đầu tư, ứng dụng công nghệ và bảo vệ môi trường trong quá trình phát triển. Việc phát triển du lịch đêm được xem là cơ hội lớn để nâng cao vị thế du lịch Quảng Ninh trên bản đồ du lịch quốc tế và góp phần vào sự phát triển kinh tế – xã hội của địa phương.

Từ khóa: du lịch đêm, kinh tế ban đêm, phát triển bền vững, Quảng Ninh, sản phẩm du lịch.

DEVELOPING NIGHT TOURISM PRODUCTS IN QUANG NINH PROVINCE

ABSTRACT

This article focuses on researching the development of night tourism products in Quang Ninh, aiming to boost the night-time economy and enhance tourism appeal. The study evaluates the theoretical foundations of tourism products and the current state of night tourism in Quang Ninh, based on which sustainable development solutions are proposed. Night tourism products include cultural performances, night tours, shopping, entertainment, sports, wellness services, sightseeing, and cuisine. The article also emphasizes the necessity of market research, investment, technology applications, and environmental protection in the development process. Developing night tourism is identified as a significant opportunity to raise Quang Ninh's position on the global tourism map and contribute to local socio-economic development.

Keywords: night tourism, Quang Ninh, night-time economy, sustainable development, tourism products.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Du lịch về đêm hay các hoạt động diễn ra vào ban đêm, đã trở thành một xu hướng nổi bật trong thị trường du lịch quốc tế (Hwasung và cs., 2020). Với tiềm năng lớn, du lịch đêm đã phát triển mạnh mẽ tại nhiều quốc gia như

Trung Quốc, Singapore, Thái Lan (Aditya & Shikha, 2014), cũng như ở các nước phát triển khác như Anh, Mỹ, Pháp, Brazil, Tây Ban Nha và Nhật Bản (Bùi Nhật Quỳnh & Thân Trọng Thụy, 2017). Du lịch đêm mang lại nhiều lợi ích cho sự phát triển bền vững của

điểm đến, bao gồm các khía cạnh kinh tế, văn hóa xã hội và môi trường (Chen và cs., 2020). Các chuyên gia tin rằng du lịch đêm không chỉ giúp du khách khám phá văn hóa và ẩm thực độc đáo của địa phương mà còn giúp giảm áp lực cho các điểm du lịch chính vào ban ngày, đồng thời thúc đẩy sự bền vững cho ngành du lịch.

Trong những năm gần đây, kinh tế đêm đã thu hút sự quan tâm lớn từ các nhà lập pháp trên toàn cầu, dẫn đến việc đưa ra nhiều chính sách phát triển. Các thành phố lớn như Bắc Kinh, Tokyo, London, Paris và Barcelona đã tiên phong trong việc phát triển kinh tế đêm, tập trung vào việc tối ưu hóa giao thông, kéo dài thời gian hoạt động kinh doanh và tổ chức các hoạt động văn hóa, nghệ thuật về đêm. Tại nhiều quốc gia, kinh tế đêm đã đóng góp lớn cho GDP, chẳng hạn như Australia (102 tỉ USD), Nhật Bản (3,76 tỉ USD) và New York (19 tỉ USD) (Cục Thống kê Hải Phòng, 2020). Tại châu Á, Tokyo, Bangkok và Singapore nổi tiếng với các hoạt động đêm đa dạng như vũ trường, quán bar và các lễ hội văn hóa, thu hút đông đảo du khách. Trung Quốc cũng đã ban hành các chính sách hỗ trợ tài chính cho các doanh nghiệp kinh doanh đêm, đặc biệt tại Bắc Kinh và Thượng Hải.

Tại Việt Nam, kinh tế đêm đã phát triển ở các thành phố lớn như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Hội An... với các sản phẩm tour đêm, chợ đêm, phố đi bộ đêm, các chương trình nghệ thuật và tham quan gắn với công nghệ... Tuy nhiên, việc phát triển còn manh mún, thiếu sự đồng bộ và quy hoạch chi tiết. Để tận dụng tiềm năng này, Việt Nam cần có các chính sách hỗ trợ và khuyến khích đầu tư mạnh mẽ hơn vào các sản phẩm du lịch đêm, nhằm thúc đẩy việc làm, tăng thu nhập và tạo động lực mới cho ngành du lịch. Nhận thức được tầm quan trọng của kinh tế đêm, ngày 27/07/2020 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1129/QĐ-TTg về phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm tại Việt Nam.

Quảng Ninh với vị trí địa lý thuận lợi và phong cảnh thiên nhiên độc đáo, là một điểm đến hấp dẫn cho du khách trong và ngoài

nước. Vịnh Hạ Long – Di sản Thiên nhiên Thế giới – là điểm nhấn của tỉnh, thu hút du khách với các hoạt động độc đáo như du thuyền qua đêm, khám phá hang động và thưởng thức ẩm thực biển. Du lịch Quảng Ninh đã phát triển mạnh mẽ với cơ sở hạ tầng được đầu tư, từ các khu nghỉ dưỡng sang trọng đến các sản phẩm và dịch vụ du lịch đa dạng. Năm 2023, Quảng Ninh đón 15,5 triệu lượt khách, trong đó có 2 triệu lượt du khách quốc tế, doanh thu du lịch đạt 33.480 tỉ đồng, tăng 48% so với cùng kì (Báo điện tử Chính phủ, 2024). Tuy nhiên, mặc dù có nhiều tiềm năng, du lịch đêm tại Quảng Ninh vẫn chưa được phát triển tương xứng với tiềm năng, vị thế. Hiện tại, các sản phẩm du lịch đêm của tỉnh chưa hoàn chỉnh, thiếu đồng bộ và chưa thực sự hấp dẫn. Do đó, nghiên cứu và phát triển các dịch vụ và sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh là xu hướng tất yếu để gia tăng trải nghiệm cho du khách và nguồn thu, đồng thời nâng cao tính bền vững cho ngành du lịch của tỉnh.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Bài viết sử dụng phương pháp lí thuyết và phân tích thực tiễn về du lịch đêm tại Quảng Ninh. Phương pháp tổng hợp tài liệu được áp dụng khi thu thập và phân tích các nghiên cứu học thuật quốc tế và trong nước về du lịch đêm và một số tài liệu quan trọng khác liên quan ở cấp Trung ương, tỉnh Quảng Ninh. Phương pháp phân tích tình huống tập trung vào trường hợp cụ thể của Quảng Ninh, nhìn nhận dựa trên số liệu về du khách, doanh thu du lịch và các dự án phát triển. Ngoài ra, phương pháp so sánh được sử dụng để đối chiếu giữa Quảng Ninh với các thành phố có sản phẩm du lịch đêm nổi bật tại Việt Nam như: Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Hội An và một số thành phố của các quốc gia khác, nhằm rút ra những điểm tương đồng và khác biệt trong phát triển du lịch đêm. Cuối cùng, phương pháp dự báo và đề xuất giúp đưa ra các định hướng phát triển bền vững và những giải pháp thực tiễn hiện có. Sự kết hợp này tạo nên một phân tích toàn diện, góp phần làm rõ tiềm năng và thách thức trong việc phát triển du lịch đêm tại Quảng Ninh.

3. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

3.1. Cơ sở lý luận

Trên thế giới và tại Việt Nam, các nghiên cứu chuyên sâu về sản phẩm du lịch đêm còn khá hạn chế. Những nghiên cứu về du lịch đêm chủ yếu tập trung vào việc phát triển cảnh quan, tạo dựng không gian, cung cấp trải nghiệm cho du khách, cũng như đánh giá động lực và mức độ hài lòng của họ (Huang và cs., 2023).

Du lịch đêm thường được định nghĩa là các hoạt động du lịch diễn ra trong khoảng thời gian từ 6 giờ chiều đến 6 giờ sáng, mở rộng từ các hoạt động du lịch ban ngày (Huang và cs., 2023). Trong đó, khách du lịch có thể tham gia vào các hoạt động như tham quan danh lam thắng cảnh, thưởng thức ẩm thực tại các chợ đêm, xem các buổi biểu diễn nghệ thuật, trải nghiệm văn hóa đặc trưng vào buổi tối và tận hưởng những trải nghiệm du lịch đa dạng trong khoảng thời gian này.

Trong một nghiên cứu khác, Aditya & Shikha (2014) đã đề cập rằng du lịch đêm có thể bắt đầu từ 12 giờ đêm và kéo dài đến 4 giờ sáng, với các hoạt động như trải nghiệm nghề thủ công, ngắm sao, thưởng thức âm nhạc và đồ uống tại các quán bar hay vũ trường.

Nhìn chung, sản phẩm du lịch đêm có thể hiểu là các trải nghiệm du lịch được thiết kế đặc biệt để du khách khám phá và tận hưởng trong khoảng thời gian từ hoàng hôn đến bình minh. Những sản phẩm này mang đến cho du khách những trải nghiệm mới mẻ, khác biệt so với các hoạt động du lịch ban ngày, góp phần đa dạng hóa sản phẩm và tăng tính hấp dẫn của ngành du lịch. Một số loại hình sản phẩm du lịch đêm mà các điểm đến thường đầu tư phát triển có thể kể đến:

– Tham quan các di tích lịch sử và văn hóa vào buổi tối: Đây là các hoạt động tham quan các khu di tích, bảo tàng và địa danh văn hóa vào ban đêm, thường kết hợp với các buổi biểu diễn ánh sáng, âm nhạc và diễn viên hóa trang để tạo nên trải nghiệm sinh động hơn.

– Du thuyền qua đêm: Các chuyến du thuyền qua đêm trên sông, hồ hoặc biển mang lại cho du khách cơ hội tận hưởng cảnh quan

ban đêm từ một góc nhìn mới lạ, kết hợp với các dịch vụ lưu trú độc đáo trên thuyền.

– Tham gia sự kiện văn hóa đặc sắc vào buổi tối: Các sự kiện văn hóa như lễ hội, triển lãm nghệ thuật, biểu diễn âm nhạc hoặc các buổi trình diễn truyền thống vào buổi tối thường mang lại cho du khách những trải nghiệm độc đáo và thú vị.

– Tham quan hang động và cảnh quan tự nhiên vào buổi tối: Các chuyến tham quan hang động hoặc thám hiểm cảnh quan tự nhiên vào ban đêm tạo ra trải nghiệm mới mẻ, lôi cuốn với nhiều du khách yêu thích khám phá thiên nhiên.

– Trải nghiệm ẩm thực địa phương: Du khách có thể thưởng thức ẩm thực đặc sản tại các chợ đêm, khu phố hoặc các không gian văn hóa được thiết kế dành riêng cho các hoạt động vui chơi, ăn uống vào buổi tối.

Những sản phẩm du lịch ban đêm này không chỉ cung cấp cho du khách những trải nghiệm mới lạ mà còn giúp điểm đến thu hút được nhiều đối tượng khách hơn, đồng thời góp phần vào sự phát triển bền vững của ngành du lịch.

3.2. Đánh giá hiện trạng khai thác du lịch đêm tại Quảng Ninh

Thực hiện theo Đề án phát triển kinh tế ban đêm tại Việt Nam, Quảng Ninh đã quan tâm và đẩy mạnh phát triển các sản phẩm, dịch vụ du lịch đêm nhằm thu hút khách du lịch cũng như gia tăng nguồn thu cho địa phương. Một số điểm mạnh và thuận lợi của tỉnh Quảng Ninh trong phát triển kinh tế và du lịch đêm có thể kể đến như:

Quảng Ninh có lợi thế về vị trí địa lý, là một trong những trung tâm du lịch lớn của miền Bắc, có Hạ Long là điểm đến nổi tiếng thế giới. Đây là điều kiện thuận lợi để tỉnh thu hút du khách cả trong và ngoài nước đến trải nghiệm du lịch đêm. Ngoài ra, tỉnh có hệ thống di sản thiên nhiên và văn hóa đa dạng, nổi bật như Vịnh Hạ Long – Di sản thiên nhiên thế giới, cùng với hệ sinh thái biển phong phú, tạo ra nền tảng vững chắc để phát triển các sản phẩm du lịch đêm mang tính trải nghiệm và khám phá.

Quảng Ninh có sự quan tâm và cam kết của chính quyền địa phương đối với phát triển kinh tế ban đêm. Việc thành lập Tổ công tác xây dựng Đề án Phát triển Kinh tế Ban Đêm là minh chứng cho quyết tâm của tỉnh trong việc đưa các sáng kiến và chính sách vào thực tiễn. Tỉnh cũng đang đầu tư mạnh vào hạ tầng du lịch, nâng cấp các tuyến giao thông và khu vui chơi giải trí, điều này hỗ trợ phát triển các sản phẩm du lịch đêm, từ du lịch cộng đồng đến các khu vực trung tâm với hoạt động sôi động vào ban đêm như Phố đi bộ Bãi Cháy và các phố ẩm thực.

Các sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh có tiềm năng khai thác đa dạng các loại hình từ văn hóa, nghệ thuật, ẩm thực đến mua sắm. Sự phong phú về văn hóa với sự hiện diện của nhiều dân tộc thiểu số cũng giúp tỉnh phát triển các sản phẩm du lịch đêm gắn với văn hóa bản địa, mang lại trải nghiệm độc đáo và sâu sắc cho du khách. Việc tích hợp các sản phẩm OCOP, hàng lưu niệm địa phương vào các dịch vụ ban đêm giúp du khách có cơ hội tìm hiểu và mua sắm các sản phẩm mang tính đặc thù, từ đó tạo nguồn thu nhập ổn định cho cộng đồng địa phương.

Quảng Ninh đã và đang phát triển hạ tầng kỹ thuật hiện đại, đồng bộ để phục vụ cho du lịch, bao gồm các cảng du thuyền, sân bay, hệ thống khách sạn, nhà hàng và các khu vui chơi giải trí đẳng cấp quốc tế, giúp tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động du lịch ban đêm, đồng thời nâng cao chất lượng dịch vụ và trải nghiệm của du khách.

Tuy nhiên, việc phát triển các sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh vẫn đối mặt với nhiều thách thức. Các sản phẩm du lịch đêm chưa thực sự phong phú và đa dạng nên chưa thu hút được lượng lớn du khách. Các hoạt động du lịch ban đêm cần phải độc đáo và bao gồm nhiều loại hình khác nhau như văn hóa, nghệ thuật, giải trí, thể thao và ẩm thực để tạo ra những trải nghiệm đáng nhớ. Bên cạnh đó, sự gia tăng các hoạt động du lịch vào ban đêm cũng gây áp lực lên môi trường tự nhiên, với các vấn đề như ô nhiễm tiếng ồn, ánh sáng và rác thải, đe dọa đến hệ sinh

thái và động thực vật địa phương. Vấn đề an ninh và trật tự công cộng cũng là một mối lo ngại khi lượng du khách tập trung đông vào ban đêm, dễ dẫn đến mất trật tự và vi phạm an ninh. Hạ tầng giao thông tại các điểm đến du lịch đêm chưa phát triển đồng bộ, đặc biệt là thiếu các bãi đỗ xe an toàn và thuận tiện. Toàn thành phố Hạ Long, với tổng số phương tiện giao thông năm 2021 là 16.091 xe ô tô, con số này đã tăng lên 18.085 xe vào năm 2022 và dự kiến sẽ đạt 26.000 xe vào năm 2025. Tuy nhiên, các điểm và bãi đỗ xe hiện tại chỉ có thể đáp ứng cho khoảng 20.000 xe (Báo điện tử Quảng Ninh, 2024). Với dự báo số lượng phương tiện tiếp tục gia tăng trong những năm tới, việc thiếu bãi đỗ xe sẽ trở thành vấn đề nghiêm trọng.

Việc tìm kiếm nguồn vốn và quản lý nguồn lực tại Quảng Ninh vẫn là một thách thức đối với các cơ quan chức năng và các doanh nghiệp trong ngành du lịch. Để phát triển các sản phẩm du lịch đêm bền vững, các nhà quản lý cần đảm bảo rằng nguồn lực tài chính được sử dụng một cách hiệu quả nhất, thông qua việc thiết lập các mô hình hợp tác công tư, tìm kiếm các nguồn lực đa dạng và áp dụng chiến lược quản lý tài chính hiệu quả.

Các sản phẩm du lịch đêm của Quảng Ninh tuy đã có sự khởi đầu triển vọng nhưng cần mở rộng thêm để cạnh tranh và thu hút du khách quốc tế, từ việc phát triển các hoạt động đa dạng hơn đến tăng cường dịch vụ, tiện ích và cơ sở hạ tầng hỗ trợ.

So sánh với các thành phố lớn như Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng và Hội An, sản phẩm du lịch đêm của Quảng Ninh đang trong giai đoạn phát triển, chưa đa dạng, thiếu sức hấp dẫn, chưa được biết đến rộng rãi và cần thêm thời gian để mở rộng. So sánh với các thành phố quốc tế nổi tiếng về du lịch đêm như Bangkok (Thái Lan), Tokyo (Nhật Bản) hay Paris (Pháp), Quảng Ninh vẫn đang ở giai đoạn đầu trong việc khai thác kinh tế ban đêm. Bảng 1 thể hiện sự so sánh và đánh giá các sản phẩm du lịch đêm Quảng Ninh với một số thành phố trong và ngoài nước.

Bảng 1. So sánh và đánh giá các sản phẩm du lịch đêm Quảng Ninh với một số thành phố trong và ngoài nước

Tiêu chí	Quảng Ninh	Hà Nội	Hồ Chí Minh	Đà Nẵng	Hội An	Bang kok	Tokyo	Paris
Sản phẩm chủ đạo	Phố đi bộ, du thuyền, ẩm thực, cắm trại	Phố cổ, ẩm thực, nghệ thuật truyền thống	Phố đi bộ, bar, nhà hàng, sự kiện âm nhạc	Nhạc nước, cầu Rồng, ẩm thực đêm	Thả đèn hoa đăng, chợ đêm, di sản văn hóa	Chợ đêm, show truyền thống, ẩm thực đường phố	Khu mua sắm, khu vui chơi, lễ hội văn hóa	Du thuyền, tham quan di tích, bảo tàng nghệ thuật
Mức độ đa dạng	Trung bình	Cao	Cao	Trung bình	Trung bình	Rất cao	Cao	Cao
Tính độc đáo và đặc trưng văn hoá	Cao (di sản Vịnh Hạ Long)	Cao (Phố cổ, di tích lịch sử, nghệ thuật)	Cao (sự kết hợp giữa văn hóa và giải trí hiện đại)	Trung bình	Cao (các di sản UNESCO)	Rất cao	Rất cao	Rất cao
Hạ tầng du lịch	Đang phát triển	Đã hoàn thiện	Đã hoàn thiện	Đang phát triển	Đã hoàn thiện	Rất phát triển	Rất phát triển	Rất phát triển
Tiện nghi và an toàn	Trung bình	Cao	Cao	Cao	Cao	Cao	Rất cao	Rất cao
Khả năng kéo dài thời gian lưu trú	Trung bình	Cao	Cao	Trung bình	Trung bình	Cao	Cao	Cao
Mức độ thu hút du khách quốc tế	Đang phát triển	Cao	Rất cao	Trung bình	Cao	Rất cao	Rất cao	Rất cao
Các hoạt động văn hoá và nghệ thuật	Đang phát triển	Cao (múa rối nước, ca trù, tuồng)	Trung bình	Trung bình	Cao (nhạc cổ, thả đèn hoa đăng)	Rất cao	Cao (lễ hội truyền thống và hiện đại)	Rất cao (nhạc cổ điển, opera, bảo tàng)
Hoạt động vui chơi giải trí	Đang phát triển	Trung bình	Rất cao	Cao	Trung bình	Rất cao	Rất cao	Cao
Ẩm thực đêm	Trung bình	Cao	Rất cao	Cao	Cao	Rất cao	Cao	Cao
Phố đi bộ đêm/ chợ đêm	Đang phát triển	Cao	Cao	Cao	Cao	Rất cao	Cao	Trung bình

(Nguồn: Tổng hợp của nhóm tác giả)

Nhìn chung, Quảng Ninh có tiềm năng trở thành điểm đến du lịch đêm hấp dẫn, đặc biệt là khi có sự đầu tư mạnh mẽ và chiến lược phát triển bài bản. Sự khác biệt trong cách tiếp cận và phát triển sản phẩm du lịch đêm giữa Quảng Ninh và các thành phố khác trong nước và quốc tế không chỉ mang lại những cơ hội lớn mà còn đặt ra các thách thức cần giải quyết để tạo nên bản sắc riêng cho du lịch đêm tại Quảng Ninh.

3.3. Định hướng và giải pháp phát triển sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh

3.3.1. Định hướng phát triển sản phẩm du lịch đêm tại Quảng Ninh

Việc phát triển sản phẩm du lịch đêm gắn liền với du lịch tại Quảng Ninh dựa trên Quyết định số 1129/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm tại Việt Nam và Quyết định số 2865/QĐ-UBND của Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Ninh về phê duyệt Đề án thí điểm mô hình phát triển kinh tế ban đêm tại Quảng Ninh giai đoạn 2023 – 2025. Theo đó, tỉnh Quảng Ninh đã xác định phát triển sản phẩm du lịch đêm xoay quanh 5 dòng sản phẩm chính.

Sản phẩm du lịch biểu diễn văn hoá, văn nghệ:

Tổ chức các hoạt động, dịch vụ văn hoá, vui chơi, giải trí đảm bảo quy mô phù hợp tại địa điểm riêng biệt và có sự liên kết với các điểm du lịch vệ tinh.

Tổ chức các buổi biểu diễn nghệ thuật định kì, tổ chức các lễ hội, chương trình sự kiện, vui chơi giải trí tổng hợp về đêm như: biểu diễn nghệ thuật thực cảnh, chương trình âm nhạc, thời trang, trình diễn ánh sáng, lễ hội pháo hoa, biểu diễn nghệ thuật đường phố...

Các buổi diễn múa dân gian, trình diễn âm nhạc truyền thống và triển lãm văn hóa là những hoạt động thường xuyên diễn ra vào ban đêm tại các điểm du lịch và khu vực văn hóa của Quảng Ninh.

Các buổi biểu diễn nghệ thuật đa dạng như nhạc kịch, vở hài kịch, văn nghệ truyền thống được tổ chức tại các điểm du lịch, trung tâm văn hóa của Quảng Ninh, thu hút du khách bằng những trải nghiệm độc đáo.

Các chương trình biểu diễn ánh sáng kết hợp với pháo hoa thường được tổ chức vào buổi tối tại các điểm du lịch nổi tiếng như Vịnh Hạ Long, tạo ra không khí lãng mạn và hoành tráng cho du khách tham quan vào buổi tối.

Sản phẩm mua sắm, giải trí đêm:

Tạo ra các khu vực mua sắm đêm tại các điểm du lịch và trung tâm thương mại của Quảng Ninh. Các khu vực này có thể hoạt động vào buổi tối để thu hút du khách tham quan và mua sắm sau khi hoàn thành các hoạt động du lịch ban ngày.

Tổ chức các chợ đêm và hội chợ địa phương vào buổi tối, tập trung vào các sản phẩm địa phương và văn hóa. Điều này sẽ không chỉ tạo ra cơ hội mua sắm mà còn giới thiệu văn hóa đặc trưng của Quảng Ninh cho du khách.

Phát triển các khu vui chơi giải trí đa dạng như khu vui chơi, rạp chiếu phim, trung tâm giải trí, karaoke và các nhà hàng, quán bar đêm. Điều này sẽ tạo ra không gian giải trí phong phú và thu hút du khách vào buổi tối.

Tổ chức các sự kiện giải trí đặc sắc như buổi biểu diễn âm nhạc, hội diễn thời trang, cuộc thi văn nghệ và các sự kiện văn hóa vào buổi tối để tạo ra sự hấp dẫn cho du khách.

Khuyến khích phát triển các nhà hàng, quán ăn địa phương và quán bar với các món ăn đặc sản và không gian ẩm thực độc đáo. Điều này sẽ tạo ra trải nghiệm ẩm thực độc đáo và thu hút du khách thưởng thức vào buổi tối.

Sản phẩm thể thao, chăm sóc sức khỏe, làm đẹp:

Tổ chức các sự kiện thể thao đêm như đua xe đạp, chạy bộ đêm, leo núi đêm hoặc yoga và thể dục nhóm tại các điểm du lịch và công viên vào buổi tối. Điều này tạo ra không gian vận động và giúp du khách thư giãn sau một ngày dài khám phá.

Tạo ra các khu vực công cộng hoặc phòng tập gym hoạt động vào ban đêm để người dân và du khách có thể tập luyện và chăm sóc sức khỏe sau giờ làm việc.

Phát triển các spa, trung tâm chăm sóc da và tóc, cũng như các dịch vụ làm đẹp khác hoạt động vào buổi tối. Điều này tạo ra cơ hội

cho du khách thư giãn và tận hưởng các liệu pháp chăm sóc sức khỏe và làm đẹp sau một ngày dài.

Tổ chức các lớp học yoga, pilates, các buổi tư vấn chăm sóc sức khỏe vào buổi tối để tạo ra không gian học hỏi, chia sẻ kinh nghiệm về sức khỏe và làm đẹp cho cộng đồng.

Khuyến khích du khách tham gia các hoạt động như đi bộ dạo, yoga trên bãi biển hoặc các buổi tập thể dục nhóm ngoài trời vào buổi tối để tận hưởng không gian tự nhiên và làm mới tinh thần.

Sản phẩm tham quan du lịch:

Tổ chức các tour du lịch ban đêm tại các điểm đến nổi tiếng như Vịnh Hạ Long, Hạ Long City, hay các khu di tích lịch sử và văn hóa. Các tour này có thể bao gồm tham quan các điểm đèn đẹp, thưởng thức ẩm thực địa phương và tham gia các hoạt động văn hóa đặc sắc.

Mở rộng thời gian hoạt động của các điểm tham quan để du khách có thể tận hưởng không gian ban đêm. Điều này có thể bao gồm việc mở cửa các bảo tàng, di tích vào buổi tối và tổ chức các chương trình biểu diễn văn hóa, âm nhạc vào ban đêm.

Tạo ra các trải nghiệm du lịch độc đáo chỉ có vào buổi tối như tham quan vịnh Hạ Long trên tàu du thuyền, ngắm cảnh đèn lấp lánh từ cao điểm hoặc tham gia các chương trình giao lưu văn hóa với cộng đồng địa phương.

Đầu tư vào hệ thống ánh sáng và trang trí đèn để làm nổi bật các điểm tham quan và cảnh quan địa phương vào ban đêm. Điều này tạo ra không gian hấp dẫn và thú vị cho du khách khám phá.

Tổ chức các sự kiện, festival văn hóa, âm nhạc và nghệ thuật vào ban đêm để thu hút du khách và tạo ra không khí sôi động cho đêm Quảng Ninh.

Sản phẩm ẩm thực, dịch vụ ăn uống:

Tạo điều kiện thuận lợi cho các nhà hàng, quán ăn mở cửa vào buổi tối để phục vụ du khách. Đồng thời, khuyến khích họ cung cấp các món ăn đặc sản vùng miền và đa dạng thực đơn để thu hút du khách.

Tổ chức các sự kiện ẩm thực như hội chợ đồ ăn đường phố, festival ẩm thực vùng biển, hay cuộc thi nấu ăn để giới thiệu và quảng bá các món ăn đặc sản của Quảng Ninh.

Tạo ra các khu vực ẩm thực đêm tại các điểm du lịch trung tâm như Hạ Long, Cẩm Phả hay Móng Cái. Các khu vực này có thể là điểm đến cho du khách thưởng thức ẩm thực địa phương và trải nghiệm không khí vui vẻ và sôi động của đêm.

Tạo điều kiện cho các tiểu thương và người bán hàng lưu động phát triển kinh doanh ẩm thực đường phố vào buổi tối. Các món ăn đường phố đặc sản có thể là một phần quan trọng của trải nghiệm du lịch ban đêm.

Quảng bá và giới thiệu các món ăn đặc sản và độc đáo của Quảng Ninh thông qua các chương trình truyền hình, video trực tuyến hoặc sự kiện giới thiệu văn hóa ẩm thực.

Nghiên cứu và xây dựng các khu phố ẩm thực, chợ hải sản, khu ăn uống, bar, pub ven biển sẽ giúp đảm bảo mỹ quan, hiệu quả và tuân thủ các quy định, phù hợp với quy hoạch của địa phương.

Liên kết hợp tác với các đơn vị sản xuất để giới thiệu các sản phẩm OCOP, sản phẩm ẩm thực địa phương và quốc gia trong các khu ẩm thực.

3.3.2. Giải pháp phát triển sản phẩm du lịch đêm tỉnh Quảng Ninh

Việc phát triển du lịch đêm trên thực tế không dễ dàng để thực hiện, nhất là với tỉnh Quảng Ninh, nơi du lịch chịu ảnh hưởng khá rõ rệt của tính mùa vụ. Do vậy, để phát triển du lịch đêm, sản phẩm du lịch đêm, tỉnh Quảng Ninh cần lưu ý một số điểm như sau:

Thứ nhất, nghiên cứu thị trường và phát triển sản phẩm du lịch đêm phù hợp:

Ngành du lịch tỉnh Quảng Ninh cần tiến hành điều tra và khảo sát thị trường để hiểu rõ nhu cầu của du khách về du lịch đêm. Đối tượng khách hàng cần được xác định rõ ràng, bao gồm khách nội địa, khách quốc tế, du khách gia đình, nhóm bạn hay khách du lịch trẻ tuổi. Việc nắm bắt thị hiếu, mong muốn của du khách sẽ giúp định hướng sản phẩm phù hợp và hiệu quả trong khai thác.

Sản phẩm du lịch đêm cần phải mang tính sáng tạo và khác biệt so với các địa phương khác. Để làm được điều này, sản phẩm phải dựa trên các nghiên cứu thị trường đã thực hiện, đồng thời khai thác tối đa giá trị văn hóa và thiên nhiên đặc trưng của Quảng Ninh. Sự tham gia của cộng đồng và doanh nghiệp trong việc xây dựng sản phẩm là yếu tố quan trọng, vì họ chính là những người đóng góp sự đổi mới và sáng tạo cho điểm đến.

Thứ hai, đầu tư, hạ tầng và dịch vụ hỗ trợ:

Cần thu hút đầu tư vào các sản phẩm và dịch vụ du lịch đêm chất lượng cao. Chính quyền và ngành du lịch cần tạo môi trường đầu tư thuận lợi, bao gồm các chính sách ưu đãi về mặt bằng, thuế và các hỗ trợ khác nhằm khuyến khích tổ chức, cá nhân tham gia đầu tư vào các dịch vụ đêm.

Phát triển hệ thống dịch vụ phụ trợ như các cửa hàng bán lẻ, dịch vụ ẩm thực, khu vui chơi giải trí cho trẻ em, hay các tiện ích như nhà vệ sinh công cộng, trạm sạc điện thoại, cũng là yếu tố quan trọng để nâng cao trải nghiệm du lịch đêm. Điều này không chỉ giúp đáp ứng nhu cầu của du khách mà còn tạo điều kiện thuận lợi để họ có thể tận hưởng trải nghiệm đêm một cách thoải mái và tiện lợi.

Thứ ba, bảo tồn văn hóa, bảo vệ môi trường và phát triển bền vững:

Giống như các loại hình du lịch văn hóa và thiên nhiên khác, du lịch đêm không chỉ đảm bảo yếu tố kinh tế mà còn cần chú trọng tới yếu tố phi kinh tế như bảo tồn di sản văn hóa địa phương, tăng niềm tự hào cộng đồng và bảo vệ môi trường. Đặc biệt, cần có các biện pháp xử lý nước thải, rác thải, ô nhiễm tiếng ồn và an toàn thực phẩm để đảm bảo sự bền vững của điểm đến.

Sự tham gia của cộng đồng địa phương đóng vai trò không thể thiếu trong việc phát triển du lịch đêm. Việc đào tạo và nâng cao nhận thức cho cộng đồng về lợi ích kinh tế, văn hóa, xã hội của du lịch đêm sẽ giúp tạo ra môi trường hợp tác tích cực. Điều này khuyến khích cộng đồng tham gia vào các hoạt động phục vụ và hỗ trợ du lịch, đồng thời bảo tồn giá trị văn hóa và bản sắc địa phương.

Thứ tư, đảm bảo an ninh, an toàn và chất lượng dịch vụ:

Du lịch đêm thường đi kèm với các hoạt động giải trí về đêm, do đó an ninh và an toàn cần được đảm bảo. Điều này đòi hỏi sự phối hợp giữa chính quyền, doanh nghiệp, người dân và du khách nhằm đảm bảo các hoạt động được vận hành một cách lành mạnh và bổ ích.

Để duy trì và phát triển sản phẩm du lịch đêm lâu dài, chất lượng dịch vụ phải được đảm bảo. Điều này đòi hỏi đội ngũ nhân lực trong ngành du lịch phải được đào tạo bài bản về kỹ năng và thái độ phục vụ, để có thể cung cấp các sản phẩm dịch vụ tốt nhất cho du khách.

Thứ năm, ứng dụng công nghệ và quảng bá du lịch:

Công nghệ đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao trải nghiệm du lịch. Việc ứng dụng công nghệ số vào phát triển du lịch đêm như sử dụng các ứng dụng di động để cung cấp thông tin điểm đến, hệ thống đặt chỗ và thanh toán trực tuyến, ứng dụng thực tế ảo và thực tế tăng cường trong các trải nghiệm tham quan, sẽ giúp du khách dễ dàng tiếp cận và trải nghiệm dịch vụ hơn. Các công nghệ này cũng hỗ trợ quản lý hiệu quả các hoạt động du lịch và nâng cao khả năng cạnh tranh của điểm đến.

Việc quảng bá du lịch đêm cần được thực hiện mạnh mẽ qua các kênh truyền thông đa dạng, từ các phương tiện truyền thông truyền thống như website, báo chí, truyền hình, đến các kênh mạng xã hội như YouTube, TikTok, Facebook, Instagram... Đặc biệt, việc hợp tác với những người nổi tiếng (KOL) để quảng bá trải nghiệm du lịch đêm có thể tạo sức hút lớn đối với du khách.

Thứ sáu, theo dõi và đánh giá phát triển:

Phát triển du lịch đêm cần phải được đánh giá định kỳ để đảm bảo tính hiệu quả và thích ứng với nhu cầu thay đổi của thị trường. Chính quyền địa phương và các bên liên quan cần theo dõi, đo lường và thu thập phản hồi từ du khách cũng như cộng đồng để điều chỉnh, cải thiện các sản phẩm và dịch vụ, từ đó tăng cường sự cạnh tranh và phát triển bền vững.

4. KẾT LUẬN

Phát triển du lịch đêm tại Quảng Ninh không chỉ là một cơ hội lớn để đa dạng hóa sản phẩm du lịch, mà còn là một chiến lược quan trọng để thúc đẩy kinh tế ban đêm và nâng cao vị thế du lịch của địa phương trên bản đồ quốc tế. Tuy nhiên, việc phát triển này không đơn giản và đòi hỏi một cách tiếp cận đa chiều. Thông qua các giải pháp như khảo sát thị trường, tạo ra các sản phẩm độc đáo, thu hút đầu tư và bảo vệ môi trường, Quảng Ninh có thể từng bước khai thác tiềm năng du lịch đêm một cách bền vững và hiệu quả.

Cùng với sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp chính quyền, cộng đồng và doanh nghiệp, tỉnh cần chú trọng vào chất lượng dịch vụ, đảm bảo an ninh, an toàn cho du khách, cũng như tích cực quảng bá hình ảnh du lịch đêm thông qua các kênh truyền thông hiện đại. Sự ứng dụng công nghệ trong trải nghiệm du lịch, cùng với việc phát triển các dịch vụ phụ trợ và nâng cao nhận thức của cộng đồng địa phương, sẽ giúp củng cố và phát triển lâu dài ngành du lịch đêm tại Quảng Ninh.

Với những bước đi chiến lược và tầm nhìn dài hạn, du lịch đêm có thể trở thành một trụ cột quan trọng trong sự phát triển bền vững của ngành du lịch Quảng Ninh, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân địa phương và thúc đẩy kinh tế xã hội của toàn tỉnh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Aditya, B. & Shikha, D. (2014). Night tourism. *Global journal of commerce & management perspective*.
- Báo điện tử Chính phủ. (2024). *Quảng Ninh thu hút hơn 15 triệu khách du lịch trong năm 2023*. Truy cập ngày 10/3/2024, từ <https://baochinhphu.vn/quang-ninh-thu-hut-hon-15-trieu-khach-du-lich-trong-nam-2023-102240105111924068.htm>
- Báo điện tử Quảng Ninh. (2024). *Giải quyết bài toán thiếu bãi đỗ xe*. Truy cập ngày 10/3/2024, từ <https://baoquangninh.vn/giai-quyet-bai-toan-thieu-bai-do-xe-3282029.html>

Bùi Nhật Quỳnh & Thân Trọng Thụy. (2017). Đánh giá sự phát triển của các sản phẩm du lịch đêm tại thành phố Hà Nội. *Tạp chí Khoa học Xã hội và Nhân văn*, 14(5), 103–111.

Chen, N., Yahui, W., Li, J., Wei, Y. & Yuan, Q. (2020). Examining Structural Relationships among Night Tourism Experience, Lovemarks, Brand Satisfaction, and Brand Loyalty on “Cultural Heritage Night” in South Korea. *Sustainability*, 12(17), DOI: <https://doi.org/10.3390/su12176723>

Cục Thống kê Hải Phòng. (2020). *Bức tranh kinh tế ban đêm trên thế giới và cơ hội tại Việt Nam*. Truy cập ngày 10/3/2024 từ <https://thongkehaiphong.gov.vn/hoi-nhap-quoc-te/buc-tranh-kinh-te-ban-dem-tren-the-gioi-va-co-hoi-tai-viet-nam-30.html>

Huang, R., Xie, C., Lai, F., Li, X., Wu, G. & Phau, I. (2023). Analysis of the Characteristics and Causes of Night Tourism Accidents in China Based on SNA and QAP Methods. *Int J Environ Res Public Health*, 20(3), DOI: <https://doi.org/10.3390/ijerph20032584>.

Hwasung, S., Miseong, K., & Park, C. (2020). Temporal Distribution as a Solution for Over-Tourism in Night Tourism: The Case of Suwon Hwaseong in South Korea. *Sustainability*, 12(6), DOI: <https://doi.org/10.3390/su12062182>

Quốc hội. (2017). *Luật Du lịch số 09/2017/QH14*.

Thủ tướng Chính phủ. (2020). *Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm tại Việt Nam*.

Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Ninh. (2024). *Quyết định số 2865/QĐ-UBND ngày 22/09/2023 của Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Ninh về phê duyệt Đề án thí điểm mô hình phát triển kinh tế ban đêm tại Quảng Ninh giai đoạn 2023 – 2025*.